

Evropské typy právnických osob

Jan Hurdík 2020

Evropské typy právnických osob

Přehled – prameny I

1. Evropské hospodářské zájmové sdružení (z.č. 360/2004 Sb., o evropském hospodářském zájmovém sdružení)
2. Evropská společnost (z.č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti)
3. Evropské družstvo (z. č. 307/2006 Sb., o evropské družstevní společnosti)
- (4. Evropská vzájemná společnost)
- (5. Evropská soukromá společnost)
- (6. Evropský spolek)
- (7. Evropská nadace (European Foundation - příprava))

Evropské typy právnických osob

Přehled – prameny II

Literatura:

- Bělohlávek, A, Nová právní forma obchodní společnosti v ekonomice EU – „EWIW“. Právní rádce, č. 1, 1999, s. 17n.
- Dědič, J.-Čech, P., Evropské právo společností včetně úplného znění předpisů komunitárního práva, 1. vydání, Nakl. Polygon, 2004

Evropské typy právnických osob

Přehled – prameny III

- Petr, M., Evropská společnost, 1. a 2. část, Právní rozhledy, č. 2, 3/2005, s. 69-76, s. 107n.
- Petr, M., Evropské hospodářské zájmové sdružení, Právní rozhledy, č. 16/2004, s. 591n.
- Dvořák, T., Osobní obchodní společnosti ve světle rekodifikace českého obchodního práva. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, s. 405n.

Obečná charakteristika

- **Důvody úpravy:**
 - národní překážky spolupráce PO
 - harmonizace jako nedostatečné řešení
 - cesta k unifikaci
 - potřeba globální ekonomické konkurence (mj. velikost obchodních společností)
- **Způsoby řešení:**
 - Jednotná úprava
 - Nezávislost na národních právních řádech (není absolutní)
- **Překážky:**
 - Neshoda o vnitřním uspořádání orgánů společnosti (monistický-dualistický model)
 - Účast zaměstnanců na společnosti
 - Národní specifika mj. u spolků, evropské s.r.o. a nadací.

Vazba evr. PO na český OZ

- § 1 odst. 4 zák. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech:
- Evropská společnost, evropské hospodářské zájmové sdružení a evropská družstevní společnost se řídí ustanoveními tohoto zákona v rozsahu, v jakém to připouštějí přímo použitelné předpisy Evropské unie upravující evropskou společnost, evropské hospodářské zájmové sdružení a evropskou družstevní společnost (=princip delegace)

1. Evropské hospodářské zájmové sdružení

Příprava a přijetí evropské úpravy:

- Prvý návrh Komise o vytvoření evropského kooperačního sdružení z 21.12.1973
- Druhý, upravený návrh z 12.3.1978
- Konečný návrh Nařízení rady pod č. 2137/85
 - účinnost nařízení 1.7.1985

1. Evropské hosp. zájmové sdružení

Prameny úpravy:

- **Evropská úprava** - primární:
 - Primární právo EU (zakládací a navazující smlouvy a smlouvy o přistoupení jednotlivých států k EU)
 - Nařízení Rady (EHS) č. 2137/85 o evropském hospodářském zájmovém sdružení
- **Česká úprava** - sekundární: z.č. 360/2004 Sb., o evropském hospodářském zájmovém sdružení, účinnost dnem vyhlášení (dnem vstupu ČR do EU)
- 2 podoby působení sekundární úpravy:
 - Kde to stanoví Nařízení (čl. 35 likvidace, čl. 36 insolvenční řízení)
 - V případě, kdy Nařízení neupravuje vůbec nebo počítá s národní právní úpravou (členské státy mohou přijímat předpisy stran EHVS, pokud nejsou v rozporu s obsahem a účelem Nařízení)
 - Rozdíl od úpravy ES a EDS: odchýlit je možné jen pokud to N. přikazuje nebo umožňuje
- terciální prameny: smlouva o EHVS (může se odchýlit od N., pokud to N. nezakazuje nebo z něj neplyne něco jiného)

1. Evropské hospodářské zájmové sdružení – pokrač.

Základní charakteristika:

- EHZS první forma evropské obchodní společnosti
- Sondáž přijetí a fungování evropských PO
- Model: francouzská G.I.E.
- Cíl: nikoli přímo tvorba zisku, ale podpora hospodářské činnosti členů (blízké dřívějšímu českému zájmovému sdružení PO podle § 20f-20j OZ 1964)

1. Evropské hospodářské zájmové sdružení – pokrač. 2

- České řešení:
 - Obchodní společnost
 - Osobní povahy
 - Přizpůsobení české v.o.s. (viz zák. 90/2012 Sb.)
 - Právnícká osoba
 - Vždy podnikatel (§ 3/1 zák. o EHZS)
 - Státní příslušnost – teorie sídla (čl. 2/1 N.)
 - Zvláštní omezení (proti zneužití; např. nesmí zaměstnávat více než 500 zaměstnanců)

2. Evropská společnost

- **Evropská úprava:**
 - nařízení Rady č. 2157/2001 o statutu evropské společnosti
 - Směrnice Rady č. 2001/86/ES o účasti zaměstnanců na evropské akciové společnosti (oba předpisy publikovány v částce L 294 Official Journal)
- **Česká úprava:**
 - z.č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti, účinnost 4.10.2004

2. Evropská společnost II

- Též Societas Europea
- Na založení se mohou podílet jen PO ve formě a.s. a s.r.o.
- Je PO, kapitál rozdělen na akcie
- Min. upsaný kapitál 120 tis. EUR

2. Evropská společnost III

- Vznik:
 - fúzí (pouze a.s., min. 2 spol. podléhají různým právním řádům)
 - Vytvořením holdingu a.s. a s.r.o.– nezanikají zakl. společnosti
 - Založení dceřinné společnosti – založit mohou obch. spol. a jiné PO upsáním akcií
 - Přeměnou akciové společnosti s dceřinou spol. podléhající jinému právnímu řádu – dochází ke změně právní formy (lze i opačně: SE – a.s.)

2. Evropská společnost IV

- Organizační struktura
 - Valná hromada
 - Monistický
 - Správní orgán (správní rada)
 - nebo dualistický model:
 - Řídící orgán (představenstvo) + dozorčí orgán (dozorčí rada)

3. Evropské družstvo

- **Evropská úprava:**

nařízení Rady č. 1435/2003 o evropském družstvu

- **Česká úprava:**

z. č. 307/2006 Sb., o evropské družstevní společnosti, účinnost 18.6.2006

4. Evropská vzájemná společnost

- Přípravná fáze

5. Evropský spolek

- Přípravná fáze

6. Evropská nadace

Předpokládalo se, že právním základem pro statut by mohl být článek 95 či článek 308 Smlouvy o ES. Statut by neobsahoval příliš detailní ustanovení, ale – narozdíl od statutu evropské společnosti a jiných evropských forem společností - by v něm byla řešena také otázka daní.

Stadium projednávání: Evropská komise v průběhu léta 2007 vyhlásila veřejnou zakázku na vypracování studie proveditelnosti.

Studie předložena.

Posouzen návrh nařízení.

6. Evropská nadace – pokrač.

- V únoru 2012 EK projednala návrh nařízení o Fundatio europea a postoupila jej členským státům k zaujetí stanovisek
- Projednávání naráželo na překážky ze strany členských států-příklad:

Výsledky srovnávací studie z r. 2011:

(data z 27 členských států EU, Švýcarska, Ukrajiny a Turecka)

- VE VŠECH ZEMÍCH (100 %) – VEŘEJNĚ PROSPĚŠNÝ ÚČEL (public benefit purpose)
- V PŘIBLIŽNĚ V 60% PŘIPADÁ V ÚVAHU I SOUKROMĚ PROSPĚŠNÝ (any lawful purpose)
(např. Bel, Bul, Cyp, Dan, Est, Fin, Něm, Rak, Švý, Švéd, Maď, Ita, Lot, Mal, Niz, Tur, Ukr.)

6. Evropská nadace – pokrač.

Podmínky pro evropskou regulaci v primárním unijním právu:

- **SMLOUVA O FUNGOVÁNÍ EU** - čl.54 odst. – vyřazuje neziskové organizace (společnosti s výjimkou neziskových organizací), na druhé straně
- **JUDIKATURA SOUDNÍHO DVORA EU** naopak neziskové organizace do práva EU zahrnuje:
 - **Centro di Musicologia Walter Stauffer v. Finanzamt München für Körperschaften (2006)**, C 386/04 – pronájem nemovitostí, problematika volného pohybu kapitálu a svoboda usazování nadací
 - **Hein Persche v. Finanzamt Lüdenscheid (2009)**, C 318/07 - přeshraniční darování, nediskriminace

Obsah návrhu evropské nadace

- Princip proporcionality a subsidiarity
- ZÁKLADNÍ RÁMEC:
 - NADNÁRODNÍ PRÁVNÍ FORMA - „EVROPSKÁ PRÁVNICKÁ OSOBA“
 - VOLITELNÝ NÁSTROJ, PARALELNÍ EXISTENCE VEDLE VNITROSTÁTNÍCH ÚPRAV
 - VEŘEJNĚ PROSPĚŠNÝ ÚČEL
 - „EVROPSKÝ PRVEK“ -PŘESHRANIČNÍ PŮSOBNOST
 - MINIMÁLNÍ ZÁKLADNÍ KAPITÁL
 - ROVNOCENNOST VNITROSTÁTNÍM VP NADACÍM, DÁRCŮM, BENEFICIENTŮM

Společné principy činnosti evropských PO navenek I

- Oprávnění jednat – vždy jako zastupování
- PO ve stavu zrodu – je třeba dodatečné schválení PJ právnickou osobou po vzniku
- Členové řídicích orgánů (1 nebo více – pak kolektivně – lze vyloučit stanovami) mohou jednat jménem PO s třetími osobami
- Exces
 - mimo pravomoci člena orgánu nezavazuje PO
 - mimo předmět činnosti PO – s výj. předch. zavazuje (čl. státy mohou stanovit jinak)

Společné principy činnosti řídicích a kontrolních orgánů

- Řídicí orgány dual. systém:
 - Řídicí rada (evr. vzáj. spol., evr. družstvo, SE)
 - Výkonný výbor (evr. spolek)
- Řídicí orgány mon. systém:
 - Správní rada
- Kontrolní orgán (jen dual. systém):
 - Dozorčí rada (jen evr. družstvo, evr. vzáj. společnost, SE)

Účast zaměstnanců na řízení

- 2 způsoby:
 - Model spolurozhodování
 - Systém informací a konzultací